

De uitreiking van de Van Waterschoot van der Grachtpenning aan Bert Boekschoten

*Ruud Wiggers**

Op 2 november 2006 werd in het Auditorium van de Vrije Universiteit in Amsterdam de Van Waterschoot van der Gracht Penning van het KNGMG (Koninklijk Nederlands Geologisch en Mijnbouwkundig Genootschap) uitgereikt aan professor Bert Boekschoten. Deze penning is het hoogste eerbewijs dat in Nederland aan uitzonderlijk verdienstelijke aardwetenschappers kan worden gegeven. Er waren circa 100 personen naar de VU gekomen om de uitreiking mee te maken. De dochter van Van Waterschoot van der Gracht, een vitale 94-jarige dame, behoorde tot de genodigden.

Bert Boekschoten werd eerst toegesproken door de voorzitter van de KNGMG. Er waren dit jaar drie redenen voor het toekennen van de 53e penning aan Bert Boekschoten. Allereerst zijn wetenschappelijke prestaties als allround geoloog, onder meer als expert op het gebied van ichnofossielen. In totaal werden van Bert in diverse tijdschriften, in de loop der jaren, zo'n 70 artikelen geplaatst. Een tweede reden voor toekenning was zijn gave voor onderwijs. Daarin was hij geen leraar maar leermeester. Wel een harde leermeester want slechte studenten waren bij hem aan het verkeerde adres. Reden drie was zijn maatschappelijke

Na de uitreiking van de penning staat Bert Boekschoten hier met de dochter van Van Waterschoot van der Gracht nog wat na te praten.

betrokkenheid. Zo konden onder andere de amateurs van de Nederlandse Geologische Vereniging door de jaren heen op zijn medewerking rekenen. Hoger Onderwijs geven aan ouderen (HOVO) deed hij ook.

Dan het moment van het uitreiken van de penning. Bert was zichtbaar getroffen door de eer die hem was toegefallen en de zeer artistiek uitgevoerde penning kon hij duidelijk waarderen. Hij vertelde anekdotes uit de 50 jaar geologie die hij heeft meegemaakt tussen wetenschappers op top-niveau. Ook nog in 2005 toen hij meevoer met het schip Pelagia voor onderzoek aan koraalriffen (600-1000 meter onder zeeniveau) met remote sensing. Op het schip werkte de telefoon niet zodat Bert alsnog met notebook en email moest leren omgaan. Hij noemde ook recent onderzoek in Kenia bij het Turkana meer. Daar zijn zeer schelprijke afzettingen goed bewaard. Er worden ook stenen werktuigen van de vroegste mens aangetroffen, voorlopers van de vuistbijl. Het typeert de brede belangstelling van Bert dat hij zich daar ook in verdiept.

Dan zijn mening over de huidige situatie bij de aardwetenschappen. Het bedrijfsleven speelt tegenwoordig een grote rol. Soms worden projecten voor 50% door de overheid en voor de andere 50% door het bedrijfsleven gefinancierd (matching). Dat is een zeer positieve ontwikkeling. De eerste geldstroom van overheidsgeld naar de universiteiten mag echter niet krimpen, anders komt de aanwas van nieuwe aardwetenschappers in gevaar.

Tenslotte volgde de Staringlezing door Tom van Loon met de titel: "Rotsvast bouwen op drijfzand". Hij memoreerde eerst geoloog Staring die in de 19e eeuw met eenvoudige middelen voor het eerst een geologische kaart van Nederland maakte. Een indrukwekkende prestatie.

De lezing was een bloemlezing van maatschappelijke verschijnselen waarvan de lezinggever vindt dat die de wetenschap schade berokkenen. Men (ook de media) wil niet worden geïnformeerd en stelt zich vaak onwetenschappelijk op. Veel mensen keren zich af van kennis. Een voorbeeld daarvan zijn de creationisten. Pijnlijk ook is het feit dat politici niet gevoelig zijn voor wetenschappelijke argumenten, zij houden niet van wetenschap. Zo zijn er politici die bereid zijn de waarheid te verzwijgen over het gevaar van kernenergie. Ze weten dat het gebruik van kernenergie op een veilige manier kan maar het partijstandpunt verplicht ze om dat te ontkennen.

De gaswinning op de Waddenzee is nog steeds omstrede. De voormalige premier Kok presteerde het om aan het publiek uit te leggen dat er op een heel bijzonder manier zou kunnen worden geboord om het Waddengebied te ontzien: stukje naar beneden boren, dan haaks daarop een horizontale boring, gevolgd door opnieuw een boring naar beneden, haaks daarop. Geen oliemaatschappij heeft zo'n huzarenstukje ooit geleverd. Onduidelijk is waarom Kok op deze bizarre werkwijze geen octrooi heeft aangevraagd; hij zou schatrijk zijn geworden met deze uitvinding.

Er zijn meer voorbeelden van activiteiten waarbij de wetenschappelijke inzichten worden genegeerd. Zo mag er weer

worden gebouwd in de uiterwaarden. Dat is curieus omdat daar grote gevaren aan zijn verbonden. Het zijn de zogeheten Waal-plooiën die de uiterwaarden onbetrouwbaar maken voor bewoning. Nog maar enkele jaren geleden kregen huizen in de uiterwaarden grote wateroverlast bij hoge waterstand, maar dat zijn de politici kennelijk vergeten.

De wetenschappelijke verslaggeving in de dagbladen wordt er ook niet beter op. De journalistiek wordt minder betrouwbaar omdat informatie vaak wordt overgenomen uit persberichten en dan klakkeloos in de krant wordt afgedrukt. Zo kwam zelfs Greenpeace ooit met een ondeugdelijk verhaal over een olieplatform dat door de betreffende oliemaatschappij op een zeer milieu-onvriendelijke manier zou worden opgeruimd. Dat verhaal bleek niet te kloppen maar de toon was toch gezet.

Geoloog Kroonenberg denkt dat de gevolgen van de opwarming van de aarde niet zonder meer nadelig hoeven te zijn. Dat is tegen de gevestigde opvattingen in, maar daarmee niet per definitie onzinnig. En is het wel zo dat een hogere temperatuur automatisch meer CO₂ oplevert? Daar is niet iedereen het over eens. De opwarming in de vorige eeuw was overigens niet meer dan 0.5-1.0 graad.

Ook ex-presidentskandidaat Al Gore is zich gaan bemoeien met het milieu: "An inconvenient truth". Hij manipuleert gegevens, speculeert op de angstgevoelens bij de bevolking en is dol op horror studies. Daar bewijst je echter de wetenschap geen dienst mee en de mensheid wordt ermee om de tuin geleid.

Dit alles volgens de bevlogen wetenschapper Tom van Loon die gewend is tegen heilige huisjes te schoppen. Hij heeft niet minder dan 1400 artikelen geschreven voor populair-wetenschappelijke tijdschriften en zorgde daarmee voor kennisoverdracht, vooral aan geïnteresseerden in geologie.

Bert Boekschoten is ook vaak betrokken bij activiteiten van serieuze amateurs. Voor Tom is dat aspect net zo belangrijk als de andere punten waarop Bert zijn welverdiende Van Waterschoot van der Gracht Penning heeft ontvangen.

**Ruud Wiggers, email ruudw@few.vu.nl*